

บทคัดย่อ

จากการกำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับ ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ของกรมโยธาธิการและผังเมือง ที่มุ่งเน้นเพื่อแก้ปัญหาการล่มสลายของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมหรือโชว์ห่วย (traditional trade) ซึ่งเป็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ นอกจากนี้ประเด็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจแล้ว ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ยังมีผลกระทบต่อเมืองด้านอื่น ๆ อีกหลายด้าน ซึ่งการศึกษาและวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่จะเลือก กลุ่มผู้บริโภคหรือกลุ่มผู้ใช้บริการร้านค้าปลีกขนาดใหญ่เป็นกลุ่มประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอาจจะไม่ได้เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่

การศึกษา “ผลกระทบจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ต่อผู้อยู่อาศัยโดยรอบ : กรณีศึกษาเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ” มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึง สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น จากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ต่อ ผู้อยู่อาศัย โดยรอบ และ เพื่อเสนอแนะข้อกำหนดหรือมาตรการทางผังเมืองที่เกี่ยวข้องกับร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อผู้อยู่อาศัยโดยรอบร้านค้าปลีกขนาดใหญ่

วิธีการดำเนินการศึกษา ครั้งนี้ได้ทำการเก็บข้อมูล จากการสำรวจลักษณะทางกายภาพของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในพื้นที่ศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อผู้อยู่อาศัยโดยรอบ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาวงศ์สว่าง และเทสโก้ โลตัส ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาประชาชื่น นอกจากนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มผู้อยู่อาศัยโดยรอบร้านค้าปลีกขนาดใหญ่จากแบบสอบถามจากทั้ง 2 แห่ง โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และได้ใช้วิธีการสำรวจและสังเกตการณ์ประกอบด้วย

ผลการศึกษา พบว่า ผู้อยู่อาศัยโดยรอบนิยม ซื้อสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ อาทิ ตยลละ 1-2 ครั้ง ในช่วงเวลาเย็นหรือหลังจากการทำงาน ในความคิดเห็นของผู้อยู่อาศัยโดยรอบคิดว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ มากที่สุดคือ ปัญหาการจราจรติดขัดและหนาแน่น โดยมีสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ศึกษา นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อผู้อยู่อาศัยโดยรอบอีกด้วย เช่น ปัญหามลพิษทางอากาศ ฝุ่นควันและกลิ่นรบกวน ปัญหาความไม่เป็นระเบียบของร้านค้าหาบเร่แผงลอย เป็นต้น

จากการศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในพื้นที่ศึกษา พบว่ามีข้อกำหนดเพื่อแก้ปัญหาบาง ประการที่เกิดขึ้นจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ แต่ยังมีปัญหา

บางประการที่ยังไม่ได้มีการบังคับหรือควบคุม ในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร จึงมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในมาตรการทางผังเมือง เช่น กำหนดให้มีทางเชื่อมระหว่างถนนสาธารณะกับตำแหน่งทางเข้าออกร้านค้าปลีกขนาดใหญ่เป็นระยะทางไม่น้อยกว่า 100 เมตร ตำแหน่งทางเข้าออกของรถยนต์ควร ตั้งอยู่ถัดจาก ตำแหน่งของป้ายจอดรถประจำทาง ไม่น้อยกว่า 90 เมตร รวมทั้งการกำหนดให้ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ต้องมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้วย